Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Reformu nomalē 1965 – 1966. gads.

1964. oktobrī Maskavā notikušais apsvērums tika rīkots ļoti praktisku apsvērumu dēļ. Desmit gadu laikā PSRS jau divas reizes bija atradusies ja ne uz sabrukuma, tad vismaz milzu nemieru robežas - pārtikas trūkuma dēļ. Pirmo reizi to novērsa, uzarot Kazahijas Neskartās zemes, otrreiz - sākot iepirkt no ASV un Kanādas miljoniem tonnu graudu. Trešo krīzi Padomju Savienība riskēja neizturēt un 80.gadu beigās tā arī notika. Vēl viens sazvērnieku neapmierinātības iemesls bija Hruščova kaprīzes, augstāko ierēdņu pārbīdes un aizliegums nomenklatūrai lietot Rietumu ražojumus. PSRS valdošās aprindas prasīja stabilitāti un Brežņevs nokļuva varas virsotnē, apsolot to nodrošināt. Cilvēks, kam uzdeva paveikt ekonomikas brīnumu, bija Brežņeva tuvs līdzgaitnieks Aleksejs Kosigins, kuram 1941.gadā izdevās evakuēt daudzas svarīgākās PSRS fabrikas uzbrūkošās vācu armijas deguna priekšā. Līdz 1968.gadam, kamēr turpinājās cīņa par varu un amatu pārdale, PSRS Ministru Padomes priekšsēdētājs Kosigins bija ietekmīgākais cilvēks Padomju Savienībā. Viņa reformas, kas tika izsludinātas 1965.gada septembrī, bet faktiski tika ieviestas jau no janvāra, paredzēja nejēdzīgāko Staļina un Hruščova rīkojumu atcelšanu ekonomikā. Kolhozniekiem sāka izmaksāt pensijas, līdz ar to no 1965.gada ieviešot vispārējo vecuma pensiju sistēmu. Lai nomierinātu pilsētniekus, notika preču un pakalpojumu cenu samazināšana un strauja algu paaugstināšana, kas daudzos arodos piecu gadu laikā palielināja reālos ienākumus tuvu 50 procentiem. Apvainojoša reliģijas kritika tika pakāpeniski ierobežota, ''čeka'' no 1965. gada pārstāja arestēt par pretvalstiskām runām, ja tām nesekoja darbi, bet no 1966.gada bija atļauts pretpadomju antikvārās literatūras ''melnais tirgus''. Vēlreiz tiek apgriezta ar kājām gaisā rūpniecības vadības struktūra, ko Hruščovs 1962. gadā bija muļķīgi sagrupējis pēc teritoriālā principa, atgriežoties pie visā pasaulē pieņemtā dalījuma nozarēs. Tās bija tikai galvenās no pāris gados padomju zemē notikušajām pārmaiņām un nav brīnums, ka lielākā daļa tautas tobrīd noticēja gaišākai nākotnei, kur brīvības vietā būs tehnikas progress.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

1964.

17.augustā pēc Lauksaimniecības ministrijas pavēles sākās par nevajadzīgiem atzītu darba zirgu nogādāšana ''pārstrādei''. Vieglo automašīnu joprojām bija maz, taču smagāku motoru un traktoru jau pietika un zirgu darbaspēka laiks tiešām bija pagājis. Brežņeva laiki latviešu tautai sākas ar 29.oktobra rīkojumu par alkoholiķu piespiedu ārstēšanu īpašos profilaktorijos, kas kļūst drīzāk par iemeslu jokiem, nevis bailēm. Vēlreiz jāatgādina, ka Latvijas PSR tobrīd pastāv nožēlojama divvaldība, kur blakus vietējiem partijas un padomju varas orgāniem netraucēti darbojās Padomju armijas Baltijas kara apgabala struktūras, kam saimnieciskās lietās parasti bija priekšroka. 1959.gada nacionālkomunistu gāšanas juku laikos par Latvijas vietvaldi kļuvušais Arvīds Pelše uzraudzīja savu dzimteni tikai tik daudz, lai spētu ar laiku iegūt vadošu amatu Maskavā. Cik noprotams, Brežņevs viņam tādu bija apsolījis apmaiņā pret vietējās nomenklatūras neitralitāti apvērsumā un pēdējos pusotra gadus līdz aizbraukšanai Pelše sāka izrādīt neparastu miermīlību pret dažādiem dumpiniekiem un ''nacionālistiem''. Daļēji tas izskaidrojams ar to, ka no 1965.gada Jūrmalu par pastāvīgu vasaras atpūtas vietu izvēlējās pats Kosigins, kuram nebija staļinisku aizspriedumu. Nav brīnums, ka 1966.gadā Rīgā iebraukušais zviedru vēsturnieks-izlūks Uldis Ģērmanis nespēja atrast daudz atšķirību starp Rīgu un Stokholmu. No 1965.gada milicija vairs neizrādīja interesi par ''štatņikiem'' - bagātu ārzemju sūtījumu saņēmēju ģimeņu atvasēm, kas centās nelietot neko no PSRS izcelsmes lietām.

Augusts Voss.
Latvijas PSR vietvaldis
no 1966. līdz 1984.gadam.

1965.gada decembrī Latvijas Rakstnieku savienības 5.kongress beidzās ar skandālu, kad jaunā, daudzsološā un, jāpiebilst, izsalkusī ziedoņu-vāciešu paaudze padzina no amatiem virkni latviešu padomju literatūras klasiķu. Nākamā gada 12.aprīlī Rīgas centrā notika pilna apmēra nekārtības sakarā ar vietējās rokgrupas koncerta aizliegšanu. Līdz ar atļauju netraucēti turēt mājās jebkuru ''Latvijas laika'' grāmatu, tas izrādījās brīvības maksimums ko padomju režīms piekrita dāvāt.

1966.gada 15.aprīlī, pēc Maskavā notikušā partijas 23.kongresa, par Latvijas komunistu vadītāju uz Maskavu beidzot aizbraukušā Pelšes vietā kļuva Augusts Voss. Dažādi ļaudis dēvē viņu gan par viltnieku gan nejēgu, atkarībā no satikšanās apstākļiem. Visticamāk, Voss bija taisījis lielisku karjeru kā izcils ''pelēkais birokrāts'', kas prata iepatikties un izlūgties labums, taču nespēja tos izcīnīt paša spēkiem. Latviešu tautai ar šo nelatvisko asins cilmes latvieti, kurš vislabprātāk pavadīja laiku krieviskā izklaidē, bija jāsadzīvo turpmākie 16 gadi.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Skats uz 2.bērnudārza būvvietu Zāles ielā. 1965.gads.

1962. gadā notikusī ''lielā'' Valmieras rajona izveide pēc neatkarības laika apriņķa parauga bija nostādījusi Limbažus valmieriešiem nevajadzīgas nomales lomā. Ar rūpniecību nesaistītie celtniecības darbi pēc kultūras nama uzcelšanas 1964.gada vasarā strauji apsīka līdz ar Cēsu celtniecības tresta pārcelšanu uz citiem būvlaukumiem. Valmierā 1965.-1966. gadā nodeva ekspluatācijā universālveikalu un kultūras namu, kas joprojām veido šīs pilsētas centra kodolu, visa uzmanība te bija pievērsta stikla šķiedras rūpnīcas celtniecībai. Būvdarbi risinājās daudzos rajona objektos un Limbaži izskatījās pamesti novārtā. Galvenā Limbažu jaunceltne - sadzīves pakalpojumu paviljons, ko sāka būvēt 1964.gadā, bija jāuzceļ gada laikā, taču, neskatoties uz pavēlēm, priekšnieku uzbrēcieniem un vēstulēm avīžu redakcijām, ēkas pieņemšana notika 1966.gada 2.septembrī. Tomēr darbnīcas, kam paviljons bija paredzēts, tur nespēja ievākties vēl vairākus mēnešus, jo tika laboti ''defekti'', bet patiesībā veikti iekšējās apdares darbi. Viens labs un pieminams darbs, ko uzsāka 1964.gada rudenī, bija vecā rātsnama kapitālremonts. 1965.gada jūlijā kolhozs ''Ausma'' uzcēla pie stacijas tirdzniecības kiosku, kur ļoti drīz sāka pārdot dārzeņus un ziedus par vairāk nekā 400 rubļiem dienā. Minimālā alga tobrīd bija 40 rubļu, taču limbažnieki bija ar mieru maksāt 15 rubļus par ''Ausmas'' kapa kroņiem.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Dzīvokļu celtniecība neapstājās, taču Valmieras pārvietojamās mehanizētās kolonnas Limbažu celtnieki vispirms 1966.gadā uzcēla dzīvokļus sev. Vecie Limbaži, ar pieticīgiem mājokļiem koka ēkās, seniem žogiem un nekārtību ielu malās, joprojām bija dzīvi. Par atvainošanos mūsu pilsētai gan jāsaka, ka daudzas toreizējās, 60.gadu nekārtības cēlās no ēku nacionalizācijas, nesakārtotas jaunceltņu apkārtnes, īpaši Rīgas ielā, un saulesbrāļiem, kas postīja ''tautas'' mantu. Neglītākās vietas gar Rīgas ielu sakārtoja jau 1966.gada vasarā - rudenī, kad pabeidza šīs ielas asfaltēšanu, labiekārtoja toreiz Martas Mendes vārdā dēvēto centrālo laukumu un noasfaltēja filca fabrikas apkārtni. Jāpiebilst, ka tie paši kritiķi, kas nopēla Limbažus, toreiz sūdzējās, ka Valmiera ir dubļaina un ''smird''. Vietējie Limbažu grēki bija nespēja izvietot ielās ēku numurus, ielu nosaukumus un pat dažas ceļazīmes, par ko pilsētas viesi sūdzējās līdz pat padomju laiku beigām.

Stacijas rajona jaunceltnes 60.gadu vidū.

Pārsteidzoši straujā rūpniecības attīstība sešdesmito gadu Latvijā balstījās uz Hruščova septiņgades laikā notikušo modernas infrastruktūras izveidi. Ar Ropažu - Limbažu augstsprieguma līnijas ierīkošanu 1964.gada vasarā noslēdzās Vidzemes rietumu daļas pamata elektrifikācija, dodot rūpniecībai nepieciešamo strāvu. Līdz 1965.gadam reģionā ap Limbažiem bija izveidots ja arī vēl ne visur asfaltētu, tad vismaz pietiekami kvalitatīvu ceļu tīkls starp visām kaut cik nozīmīgajām apdzīvotajām vietām, kas ļāva brīvi pārvadāt kravas un pasažierus. Šī labierīcība vēl bija tik jauna, ka 1965.gada pavasara lielo plūdu laikā tika izsludināta ceļu stāvokļa trauksmes uzraudzība un aizliegumi smagi krautam transportam. Limbažu mūžsenajai atšķirtībai no pārējās Vidzemes, īpaši Valmieras, bija pienācis gals. Acīmredzama progresa iezīme bija tvaika lokomotīvju aizstāšana ar dīzeļlokomotīvēm uz Vidzemes dzelzceļiem. Svarīgākais Limbažu 1965. -1966. gada rūpniecības būvobjekts arī bija saistīts ar transportu. 1966. gada septembrī ekspluatācijā nodeva Limbažu mežrūpniecības saimniecības mehanizēto dzelzceļa krautuvi. Tas bija PSRS apstākļiem tik moderns komplekss, ka jūnijā krautuvi bija atbraukusi apskatīt sešu Austrumeiropas sociālistisko valstu saimniecisko speciālistu delegācija.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

1966.gadā atvērtais sadzīves pakalpojumu paviljons.

Mehanizācijas ieviešana notika arī filca fabrikā, kas iepriekš ražoja parastus velteņus galvenokārt Krievijas ziemeļiem, īpaši Arhangeļskas apgabalam, bet no 1965.gada sāka izgatavot ar gumiju pārvilktus velteņus Ukrainai. 1966.gada novembrī tur uzstādīja jaunu vilnas plucināmo mašīnu no Polijas. Limbažu pienotavā 1966.gadā pagatavoja 500 tonnas sviesta un 250 tonnas siera, četras un astoņas reizes vairāk nekā vēl pirms desmit gadiem. Limbažu pārtikas kombināts bija ievērojami uzlabojis savu konservu kvalitāti un no 1966.gada sāka ražot arī "Latgales" gurķu salātus. Limbažu sadzīves pakalpojumu kombinātā austās šallītes 1965.gada vasarā tik ļoti iepatikās Turkmēnijā, ka audējai Sarmītei Bezdelīgai nācās braukt uz Ašhabadu, lai apmācītu vietējās audējas. Progress prasīja arī upurus - kādā jaukā 1966.gada jūnija rītā limbažnieki pamanīja, ka Mazezers klāts ar smirdošām putām un gājušas bojā divas tonnas zivju. Par vainīgo atzītais inženieris samaksāja aptuveni divu nedēļu algas lieluma sodu. Bezdarba vairs nebija, gluži otrādi - nestrādājoši darba vecuma vīrieši 1961. - 1964.gadā riskēja tikt pasludināti par "liekēžiem" (tuņejadciem) un izsūtīti uz piespiedu darba vietu. Šī Hruščova likuma faktiskā atcelšana tūlīt pēc Brežņeva apvērsuma bija viena no visatzinīgāk vērtētajām reformām.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Lauku ļaudis uz Limbažu dzelzceļa līnijas sliedēm.

Lauksaimniecībā Kosigina saimniecisko pārkārtojumu virsotne bija kolhoznieku pielīdzināšana strādniekiem sākot no 1966.gada 1.jūnija, aizstājot nejēdzīgās ''izstrādes dienas'' ar mēnešalgu. Baltijā, kur, atšķirībā no Krievijas, arī lauku iedzīvotāji bija saņēmuši pases, tas nozīmēja laucinieku neatkarību no saimniecisko amatpersonu patvaļas. Ar 1965.gada 1.janvāri arī kolhoznieki sāka saņemt 15 - 40 rubļu pensijas. Vienlaikus pārstāja darboties likums par ogošanas un sēņošanas piepelnīšanās aplikšanu ar nodokli. 1965.gada aprīlī Latvijas kolhoziem norakstīja 35,2 miljonus rubļu bankas parādu un izsniedza 156 miljonus rubļu avansu. Darbs laukos lēnām bet noteikti no verdzības sāka pārtapt par ērtību katram, kas prata zemes darbus. Darbaspēka trūkumu arī šeit sāka aizstāt mehanizācija.

No 1964.gada sākās kolhoza darba zirgu skaita piespiedu samazināšana, 1965.gadā Latvijas fermās jau vairāk kā pusi govju slauca ar aparātiem. Līdz ar Hruščova laiku noslēdzās arī kukurūzas audzēšanas trakums, lai gan vēl 1965.gadā turpinājās vienlaikus uzsāktā Ziemeļamerikas lopbarības sīpolauga kamasijas (kūzika) tikpat neveiksmīgā ieviešana. Jāpiebilst, ka arī laika apstākļi tobrīd bija stipri nelabvēlīgi. 1965.gads sākās ar sniegotu ziemu, kas izvērtās pavasara plūdos ar dubļiem vēl maijā. Rudenī puteņi mijās ar atkušņiem un ātri iestājās ziema ar 30 grādu salu. Kolorado vaboles 1964.gada iebrukums Vidzemes kartupeļu laukos bija izrādījies tik biedējošs, ka trauksmes stāvoklis tika uzturēts visu 1965.gada vasaru un nākamajā, 1966.gadā, varas iestāžu dusmas izpelnījās kāda Dikļu iedzīvotāja, kas nebija savlaicīgi ziņojusi par atrastajām vabolēm un ļāvusi tām izplatīties, tai skaitā arī Limbažu piemājas dārziņos. Par neizdarību tika kritizēta arī Limbažu dārzniecība, kas nebija norobežojusi savus laukus un tādējādi ļāvusi tautai mazliet ''pašapkalpoties'' valsts dārzos. Tai pašā 1966.gadā arī PSRS stājās spēkā aizliegums izmantot spēcīgo kukaiņu indi DDT jeb dustu, ko uzskatīja par vēža izraisītāju. Algu pieaugums ražošanā bija atstājis Limbažu maizes ceptuvi bez prasmīgiem strādniekiem. Ja agrāk Limbažos cepa 12 veidu maizi, 1966.gadā bija atlikusi tikai obligātā rudzu formas maize un baltmaize, līdz beidzot ceptuvi slēdza kapitālajam remontam. Sūdzības par no tālienes vestas, cietas vai slikti ceptas maizes kvalitāti kļuva par neizbēgamu Limbažu ikdienas sastāvdaļu.

Brežņeva laiki Limbažos

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Sava vieta un laiks bija jāatvēl arī politikai. Apzinoties lielāku pavasara svētku trūkumu valstī, Brežņevs un viņa līdzgaitnieki 1965.gadā pasludināja par brīvdienu 9.maiju kā Uzvaras dienas svētkus un gadu vēlāk 8.martu kā Starptautisko Sieviešu dienu. Limbažos armijas parāde izpalika un tā vietā apzinīgā pilsētas iedzīvotāju daļa bija spiesta iet gājienā uz padomju karavīru kapiem Ķezberkalnā dienu pirms brīvdienas. Sieviešu diena, ko iestādēs atzīmēja jau iepriekš ar oficiālām sapulcēm, ārpus lielpilsētām ieviesās lēni, vismaz puķu deficīta, atšķirībā no Rīgas, Limbažos toreiz vēl nebija.

Pie Limbažiem kritušo padomju karavīru piemineklis.

1965.gadā pasaules lielvalstu politikas zvaigznes sakrita tik neveiksmīgi, ka Limbažos to pieminām joprojām. Kādreizējais Limbažu luterāņu mācītājs Edmunds Mačs, kurš bija pārcēlies uz dzīvi ASV, kļuva par iespējamu trimdas luterāņu garīgā vadoņa amata kandidātu. Grūti izprotamu iemeslu dēļ tas saniknoja augstus partijas un čekas kungus Maskavā. Tika dota pavēle savākt liecības par Mača dalību hitleriešu kara noziegumos neatkarīgi no to patiesuma un publicēt tās galvenajā PSRS politikas ziņu žurnālā Novoje Vremja, kur parasti tik sīkus ļautiņus pat nepieminēja. Pēc ASV varas iestāžu atteikšanās uzņemt apsūdzības nopietni, 1966.gada janvārī Novoje Vremja publicēja vēl vienu liecinieku atmiņu kopumu. Vienlaikus Mača vārds tika bagātīgi nolādēts arī Latvijas PSR presē. Kā rezultāts, šodien ir gandrīz neiespējami saprast, ko tieši šis pretrunīgais garīdznieks pastrādāja Limbažos 1941.gada jūlijā, jo patiesību blīvi nosedz 1965.gada ideoloģiskās cīņas sekas. Tai pašā 1966.gada janvārī Limbažu izpildkomiteja nolēma sagatavot un uzstādīt divas piemiņas plāksnes par godu revolucionāram un 30.gadu PSRS augstam partijas darbiniekam Kārlim Baumanim, kurš bija pavadījis jaunību Limbažos. Acīmredzami, ka tādā veidā bija paredzēts izdzēst no tautas atmiņas šī komunista vārdabrāli Baumaņu Kārli un valsts himnas sacerēšanas vēsturi.

Brežņeva laiki

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

1965. gada decembrī Limbažiem tomēr atleca savs labums no politikas. 1964.gadā Latvijas Jūras Kuģniecība bija pārveidota par tankkuģu flotili un sāka saņemt jaunus tankkuģus no Polijas kuģu būvētavām. Viens no tankkuģiem ar 25 tūkstošu tonnu tilpumu un 18 tūkstošu tonnu kravnesību, kas bija paredzēts degvielas pārvadāšanai uz Kubu, ieguva Limbažu vārdu. Vēl nekad mūsu pilsēta, kaut arī rakstīta krievu burtiem, nebija tik tālu skanējusi pasaulē. Protams, pienākums prasīja, lai Limbažu pionieri sarakstītos ar tankkuģa apkalpi, kurai tikpat ideoloģisku apsvērumu dēļ nācās sūtīt uz Limbažiem atbildes vēstules. 1965.gada decembrī Limbažos sākās mītiņi un līdzekļu vākšanas pasākumi, atbalstot Vjetnamas tautu cīņā pret, kā šodien zināms, neprovocēto ASV uzbrukumu, kas turpinājās līdz pat nākamajai vasarai.

Tankkuģis ''Limbaži'' vienā no pirmajiem reisiem. 1965.gads.

Brežņeva laiki

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Limbažu universālveikala - restorāna ēka 60.gadu vidū.

Pa to laiku visā pasaulē un, protams, arī Limbažos pilngadība pienāca pirmajiem pēckara "bērnu buma" jauniešiem. Paaudze, kas nepazina kara un 1949.gada izvešanas dienas bailes, ienāca dzīvē pārliecināta par savām tiesībām uz laimi, pārticību un izklaidi. Pirmo reizi Limbažu vēsturē viņiem tiešām bija atvērti visi ceļi. 1966.gadā pabeidza asfaltēt Limbažu - Valmieras šoseju. Katru dienu no pilsētas izbrauca 58 pasažieru autobusu reisi, 1967.gadā - jau 65. Limbažnieki sāka pierast pie ērtajiem Ļvovas ražojuma pasažieru autobusiem ar mīkstajiem sēdekļiem, kas bija pārpildīti vairs tikai sestdienās, un sūdzējās, ka Valmieras reiss, stundas un 40 minūšu garumā, ir par lēnu. Īsts piedzīvojums sākās, braucot mājās ar autobusu no Rīgas, jo galvaspilsētas autoosta nereti ziņoja skaļrunī par nepareizu piebraukšanas vietu vai laiku, atstājot pasažierus pieturā.

Brežņeva laiki

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

Jaunieši tagad vēlējās braukt paši un velosipēdu vietā par prestiža mantu kļuva Rīgas ražojuma mopēdi, ko no 1966.gada masveidā izlaida fabrika ''Sarkanā Zvaigzne''. Strādīgākie Limbažu pusaudži vasaras sezonā prata nopelnīt pat 70 rubļu mēnesī un tikt pie kārotajām mantām bez vecāku palīdzības. Jauno cilvēku neapmierinātību izsauca viņu vecumam atbilstošas izklaides trūkums, taču jāsaka, ka padomju gados ar to bija lielas problēmas pat Rīgā. Saviesīgās biedrības vietā no 1964.gada bija nācis Limbažu kultūras nams. Izklaidi meklējoši ļaudis varēja apmeklēt deju vakarus, kur līdz ar Hruščova padzīšanu bija atļauts arī tvists tā Maskavas variantā, vai doties uz koncertiem un teātra izrādēm. Limbažos bez vietējā Tautas teātra nereti viesojās rīdzinieki, bet estrādes mākslinieki brauca pat no kaimiņu Igaunijas un, 1966.gada kultūras nedēļas laikā, arī Moldāvijas. 1965.gada 13.jūnijā vairāki tūkstoši cilvēku apmeklēja deju svētkus Jaunatnes parkā. Nozīmīgākais tā laika mūzikas vakars notika 1966.gada maijā, kad Limbažos, komponista Arvīda Žilinska autorkoncerta laikā, uzstājās jau tobrīd leģendārais Jānis Zābers. Pilsētā bija samērā labi iekārtota bibliotēka, kas izrakstīja 57 dažādus periodiskos izdevumus, taču ne mazums jauno limbažnieku vēlējās ko vienkāršāku. No Rietumiem, pateicoties padomju cenzūras sākotnējais nevērībai, jau 1964.gadā Latvijā izdzirdēja ''bītlus''. Angļu muzikantu vienkāršo izskatu un ģērbšanās stilu nebija tik grūti atdarināt un jaunie kavalieri aizstāja ''Kenedija'' frizūru ar ''bītlu'' matu sakārtojumu. Algas pieaugums vēl nebija panācis padomju degvīna cenu, tādēļ iecienītākais saietu dzēriens, kā viesībās, tā kartupeļu talkā, bija ''Volgas vīns'', kura sastāvu mūsdienu cilvēkam labāk nezināt.

Autokross pie Lielezera. 1966.gads.

Brežņeva laiki

Limbažu muzeja izdevums
Juris Pavlovičs 2022

1965 -1982

1966. gada 11.augustā tika pieņemts PSRS partijas un valdības lēmums ''Par fizkultūras un sporta tālāku attīstību''. Bija radies Lielais Sports, kas pastāv Latvijā vēl šodien. Ja agrāk sportisti pēc statusa bija brīvprātīgi amatieri, kas uzstājās brīvajā laikā, kad nestrādāja pamata darbu, tagad nodarbošanās ar sportu kļuva par profesionālu, valsts apmaksātu arodu. Par sporta nodarbību vienīgo mērķi kļuva izcilu atlētu atrašana un izaudzināšana, lai nodrošinātu rekordus un starptautiskas uzvaras. Limbažos šī lēmuma sekas kļuva manāmas jau nākamajā gadā.

Taču 1966.gada augusts iegāja pilsētas vēsturē ar citu, pavisam nepatīkamu ''sporta'' incidentu virkni. 13.augustā, futbola spēles laikā starp Limbažu patērētāju biedrības un kūdras fabrikas ''Zilaiskalns'' komandām, kāds no skatītājiem iespēra pa vēderu viesu vārtsargam. Vainīgais bija sporta biedrības pilnvarots tiesnesis, tādēļ izcēlās pamatīgs skandāls. Limbažos tobrīd norisinājās sakaru un transporta darbinieku ''spartakiāde''. Šādas sacensības regulāri notika kopš stadiona kompleksa uzcelšanas 1960.gadā un netika pārtrauktas pat neskatoties uz kritiku par sporta būvju un to apkārtnes nolaisto paskatu. Spartakiādes viesi bija izvietoti arodskolas kopmītnēs, taču ap 20 no viņiem, izdzēruši vismaz kasti vīna, nakts vidū, jeb, pareizāk, 14.augusta ļoti agrā rītā, devās meklēt piedzīvojumus Limbažu ielās. Pēc ''Cīņā'' publicētā ziņojuma, bija notikušas vairākas piekaušanas un vismaz viens izvarošanas mēģinājums. Pamatīgs jandāliņš ar pa gaisu lidojošām pudelēm notika parkā un Limbažu viesnīcai izdauzīja vismaz vienu logu. No Rīgas atbraukušās sporta amatpersonas un arodskolas vadība izlikās, ka nekas nav noticis un nākamajā dienā spartakiāde noritēja pēc plāna.

Šo notikumu dīvainākā īpatnība bija Limbažu milicijas vienaldzība pret notikušo. Diemžēl, milicijas iecirkņa pilnvarotais Jānis Siliņš, kam bija uzticētas rūpes par pilsētnieku drošību, turpināja jau pāris gadsimtus senās vietējo kārtībnieku tradīcijas - brīvu nakts ālēšanās tiesību došana katram, kas bija pietiekami traks vai piedzēries. Biedrs Siliņš, vismaz savas karjeras noslēguma gados, ļoti mīlēja spredikot par godīgu dzīvošanu un, ja 1941.gadā neaizbrauktu līdz sarkanajiem jūrniekiem pēc Limbažu kaujas, varbūt kļūtu par mācītāju vai vismaz ķesteri. Pat korespondentu klātbūtnē viņš nevarēja atturēties no sava ''kroņa numura'' izrādīšanas - sameklēt restorānā vai tā apkārtnē kādu nekaitīga paskata iebraucēju, kas uzvedās šķietami nepieklājīgi un pusstundu lasīt tam morāli. Saprotams, ka tik aizrautīgs cilvēks ne vienmēr spēja iziet aci pret aci ar kaušļiem, tāpēc kārtības uzturēšana Limbažu ielās bija uzticēta ''brīvprātīgiem'' aktīvistiem un pat tikko dibinātajiem ''jaunajiem milicijas draugiem'' 14 - 18 gadu vecumā. Ar visām izrietošajām sekām. i